

ที่มา : <https://countdown.org>

นงลักษณ์ ยุทธศิลป์เสวี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์ สุทธิสารากร. 2559. “พฤติกรรม
สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์” ใน วารสาร
วิถีสังคมมนุษย์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม. หน้า 255-277.

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Information Behavior of Undergraduate Students at
Phetchabun Rajabhat University

นงลักษณ์ ยุทธศิลป์เสวี*

Nonglak Yuttasinsewee

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรีย์ สุทธิสารากร*

Asst.Prof.Suree Sutthisarakorn

ที่มา : <http://techsbooks.com>

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา 5 คณะ จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมี 2 ประเด็น คือ พฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่าง ๆ พฤติกรรมด้าน การค้นคว้าในชีวิตประจำวันของนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่าง ๆ พบว่า ประเภทของงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายมากที่สุด คือ การนำเสนอผลงานในชั้นเรียนประกอบรายงาน และส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมการค้นหา (เช่น Google, Yahoo, Ask.com) แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาค้นได้ในห้องสมุดส่วนใหญ่จะประเมินสารสนเทศว่า แหล่งข้อมูลนั้นมีบรรณานุกรม หรือ รายการอ้างอิงหรือไม่ ส่วนแหล่งสารสนเทศในเว็บไซต์ นักศึกษาจะประเมินจากความทันสมัยของสารสนเทศ และนักศึกษาให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันช่วยประเมินแหล่งข้อมูล ด้านวิธีการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่าง ๆ นักศึกษาจะเพิ่มมุมมองของตนเองในงานค้นคว้า และประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของนักศึกษา คือ การเริ่มต้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และ ความยากในการกำหนดหัวข้อรายงาน และการกำหนดว่าสารสนเทศที่ใช้ทำรายงานมีความเพียงพอหรือไม่

2. พฤติกรรมด้านการค้นคว้าในชีวิตประจำวันของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นคว้า ข่าว / เหตุการณ์ปัจจุบัน และใช้โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Yahoo, Ask.com) เป็นสืบค้นสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยนักศึกษาส่วนใหญ่จะพิจารณาจาก ผู้จัดทำ / หน่วยงานที่จัดทำเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือ และ ขอให้อาจารย์ผู้สอนช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่นักศึกษาสืบค้น ด้านความยากในการสืบค้นสารสนเทศ นักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่า การรู้ว่าข้อมูลที่ต้องการหา มีในเว็บไซต์แต่หาข้อมูลไม่พบเป็นเรื่องที่ยากที่สุด

คำสำคัญ : พฤติกรรมสารสนเทศ, การรู้สารสนเทศ, การแสวงหาสารสนเทศ

Abstract

The purpose of this research was to study information literacy behavior of undergraduate students of Phetchabun Rajabhat University. A sample group of 375 students was drawn from the 2nd-4th year students who enrolled in the first semester of academic year 2015, selected by stratified random sampling. The data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean and standard deviation.

Research findings were presented on two topics: information literacy behaviors for course related research assignments and information literacy behaviors for everyday life research.

Information literacy behaviors for course –related research assignments, it was found that the most frequent assignment students received during the whole academic year was class project. The resource students depended on the most to search for information was search engines. The resources that they were largely reliant on was classmates and the criteria used to evaluate the information every time they found was bibliography or reference lists. When searching for information on websites, students took into consideration how up to date the web pages were. Those often asked to help with information evaluation was classmates. Methods often used while searching for the information was adding their point view in the assignment to show instructors what they think. It was also found that students had problems in making the report from the beginning of the assignment.

Information literacy behaviors for everyday life research, findings showed that students had carried out for everyday life research included news and current events. The resource that most students always consulted during their everyday life research process was search engines. When students found a source for everyday life research, they often considered the reliability of the information providers on websites. Those

who were asked for help with information evaluation at the highest level were instructors. Regarding searching procedures, the procedure found difficult was finding sources to use “out on the web.”

Keywords : information literacy behavior, information literacy, information seeking

บทนำ

ในยุคของข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของมนุษย์มากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษาเพื่อการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และเพื่อการประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน รวมถึงใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน สำหรับระดับองค์กร สารสนเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงาน วางแผน แก้ปัญหาและพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า จะเห็นได้ว่า สารสนเทศมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งทั้งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศในทุกภาคส่วน ในปัจจุบันการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการผลิตสารสนเทศในหลากหลายรูปแบบและเผยแพร่ออกมาอย่างมากมาย เกิดการทะลักทะลายนของสารสนเทศ (Information explosion) ประชาชนสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ง่ายขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต ที่มีทั้งสารสนเทศที่มีคุณค่าและสารสนเทศที่ยังไม่มีการกลั่นกรองหรือตรวจสอบความถูกต้อง นอกจากนี้การพัฒนาของพื้นที่สารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตทำให้คนทั่วไปสามารถสร้างความรู้และถ่ายทอดสารสนเทศของตนได้อย่างอิสระ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งพฤติกรรมสารสนเทศเป็นพฤติกรรมที่เชื่อมโยงบุคคลสู่แหล่งสารสนเทศที่ตนต้องการเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองทั้งด้านการศึกษาและในชีวิตประจำวันต่อไป

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถและทักษะในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ จำเป็นต้องรู้แหล่งสารสนเทศและประเมินคุณค่าสารสนเทศได้ มีทักษะด้านการสืบค้นรู้เท่าทันสื่อ และ รู้เท่าทันเทคโนโลยี เพื่อสามารถพิจารณา กลั่นกรองสารสนเทศที่เผยแพร่บนเครือข่ายสังคมออนไลน์และอินเทอร์เน็ตว่ามีความน่าเชื่อถือ นำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้มากนักน้อยเพียงใด ในขณะที่ผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะนำและอำนวยความสะดวก

สะดวกในการเรียน อย่างไรก็ตามผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจพฤติกรรมสารสนเทศของผู้เรียนด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและการออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาและสามารถใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะด้านการรู้สารสนเทศของนักศึกษา จึงได้กำหนดให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป วิชา GEHU104 สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งเน้นสอนทักษะการรู้สารสนเทศมากกว่าการใช้ห้องสมุด อย่างไรก็ตามในการพัฒนาเนื้อหาของรายวิชา จำเป็นต้องทราบพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมของผู้เรียน และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงบริการทางด้านสารสนเทศของสำนักวิทยบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ยังไม่เคยมีการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามาก่อน

ผู้วิจัย ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ การแสวงหา และการใช้สารสนเทศของบุคคล Wilson, (2000) การทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการรู้สารสนเทศ รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงแหล่งบริการสารสนเทศในมหาวิทยาลัย เช่น หอสมุดกลาง หอสมุดคณะ และเครือข่ายการให้บริการอินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยต่อไป

แนวคิดพฤติกรรมสารสนเทศ

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้แนวคิดของ Thomas D. Wilson (Wilson, 1997) และ David Ellis (Ellis, 1989) ซึ่งได้อธิบายรูปแบบของพฤติกรรมสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และการใช้สารสนเทศไว้ ดังนี้

1. แนวคิดพฤติกรรมสารสนเทศของวิลสัน

Wilson (1999) ได้นิยาม พฤติกรรมสารสนเทศ ว่าเป็นภาพรวมของ พฤติกรรมที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสารสนเทศ สามารถกำหนดความต้องการสารสนเทศ ของตนเอง สามารถสืบค้นสารสนเทศได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ สามารถใช้สารสนเทศหรือเปลี่ยน รูปสารสนเทศได้ สามารถกำหนดความแตกต่างระหว่างการแสวงหาและการสืบค้น สารสนเทศได้ ซึ่ง Wilson ได้นำเสนอตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม สารสนเทศ พฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ และพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ โดยถือว่า พฤติกรรมสารสนเทศกว้างและครอบคลุมทั้งพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศและพฤติกรรมการ ค้นหาสารสนเทศ ขณะที่พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศก็กว้างกว่าและครอบคลุม พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศอีกทอดหนึ่ง ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศนั้น จำเป็นต้องเข้าใจประเด็นแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศและพฤติกรรมการ ค้นหาสารสนเทศตามลำดับ

Wilson ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1) พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ (Information-Seeking Behavior) เป็นพฤติกรรมที่เริ่มต้นจากผู้ที่มีความต้องการสารสนเทศเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงต้องมีการ แสวงหาสารสนเทศซึ่งในระหว่างการแสวงหาสารสนเทศบุคคลจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับ ระบบสารสนเทศ ซึ่งอาจเป็นระบบสารสนเทศโดยมนุษย์ เช่น ห้องสมุด หนังสือพิมพ์ หรือ ระบบสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ เช่น เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wild Web) เป็นต้น (Wilson, 2000)

2) พฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศ (Information Search Behavior) เป็นพฤติกรรม ชั้นแรกของผู้ใช้ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับระบบสารสนเทศทั้งในระดับปฏิบัติ เช่น การใส่เมาส์และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่าง ๆ หรือระดับการใช้ความคิด สติปัญญา และ ความรู้ในการสืบค้น เช่น การใช้ตรรกูลิ้นในการค้นหาหรือการตัดสินใจเลือกสารสนเทศที่ดี ที่สุดหรือพิจารณาว่าสารสนเทศที่ได้มาตรงกับความต้องการของตนหรือไม่ (Wilson, 2000)

ต่อมา Wilson ได้พัฒนาตัวแบบพฤติกรรมสารสนเทศจากตัวแบบแรก “ตัวแบบพฤติกรรมสารสนเทศ” เมื่อปี 1999 โดยการศึกษาและวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้อง กับผู้ใช้สารสนเทศ ซึ่งผลจากการวิจัยนำมาพัฒนาเป็นตัวแบบที่สอง คือ ตัวแบบทั่วไปของ พฤติกรรมสารสนเทศ ซึ่งได้อธิบายพฤติกรรมสารสนเทศทั้งในเชิงที่มา ซึ่งได้แก่ ความ ต้องการสารสนเทศและในเชิงพฤติกรรม คือ กิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากความ ต้องการนั้น ตัวแบบพฤติกรรมสารสนเทศ จึงถือเป็นกรอบแนวคิดที่ทำให้เห็นขั้นตอนของ

กิจกรรมต่าง ๆ ในการแสวงหาสารสนเทศ ว่าไม่ใช่เป็นการค้นจากระบบสารสนเทศเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึงด้านอื่นด้วย เช่น การแลกเปลี่ยนสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ ดังนั้น ตัวแบบนี้จึงเป็นการขยายกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ใช้ให้กว้างขึ้น (ปีทมากร เนตยวิจิตร, 2558 : 52-53)

2. ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของ David Ellis

ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิสพัฒนามาขึ้นมาจากผลการวิจัยพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ในปี ค.ศ.1987 และ ค.ศ.1988 ซึ่งตัวแบบพฤติกรรมกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนักสังคมศาสตร์ (Ellis' Behavioral Model of Information Seeking) ประกอบด้วย พฤติกรรม (กิจกรรม) 8 ประการ ได้แก่

1) การเริ่มต้น (starting) เป็นการเริ่มต้นกระบวนการแสวงหาสารสนเทศ โดยอาจเป็นการทำงานชิ้นใหม่หรือสนใจศึกษาหาความรู้ในเรื่องใหม่ ซึ่งผู้แสวงหาสารสนเทศอาจเริ่มต้นจากการสอบถามเพื่อนร่วมงานหรือผู้รู้ การอ่านตำราพื้นฐานเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น

2) การเชื่อมโยง (chaining) เป็นการเชื่อมโยงสารสนเทศจากการอ้างอิงหรือบรรณานุกรม โดยอาจเป็นการเชื่อมโยงย้อนหลัง (backward chaining) คือ เชื่อมโยงจากรายการอ้างอิงหรือบรรณานุกรมในเอกสารที่มีอยู่ หรือการเชื่อมโยงข้างหน้า (forward chaining) คือ เชื่อมโยงว่ามีเอกสารใดอ้างอิงถึงเอกสารที่มีอยู่บ้าง

3) การสำรวจเลือกดู (browsing) เป็นการค้นหาโดยมีเรื่องที่ต้องการหรือสนใจอยู่อย่างกว้าง ๆ จึงต้องสำรวจบริการเวียนสารบรรณวารสารในสาขาวิชาที่สนใจ เพื่อเลือกดูบทความที่อาจตรงกับความสนใจเฉพาะได้ เป็นการเลือกดูอย่างผ่าน ๆ ซึ่งต่างจากการค้นแบบเฉพาะเจาะจง (specific searching) ที่ค้นจากหัวข้อหรือชื่อเรื่องโดยตรง

4) การแยกแยะ (differentiating) เป็นการแยกแยะสารสนเทศที่แสวงหาได้ โดยใช้เกณฑ์ต่างๆ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อวารสาร ฯลฯ เป็นเกณฑ์เพื่อกรองสารสนเทศที่แสวงหาได้

5) การตรวจตรา (monitoring) เป็นการตรวจตราวรรณกรรมหรือสารสนเทศใหม่ในสาขาวิชาหรือแวดวงวิชาการที่ตนสนใจและคุ้นเคย เช่น การติดตามจากรายชื่อหนังสือใหม่ของสำนักพิมพ์ในสาขาวิชานั้น ๆ การติดตามอ่านวารสารบางรายชื่อทุกฉบับที่ตีพิมพ์ การติดต่อสื่อสารกับนักวิจัยหรือนักวิชาการที่ตนรู้จัก เป็นต้น

6) การดึงสารสนเทศออกมา (extracting) เป็นการดึงสารสนเทศที่ต้องการจากรายงานการวิจัย บทความวารสาร หนังสือ ฐานข้อมูลดัชนี หรือเอกสารประกอบการประชุม ซึ่งเป็นสารสนเทศเพียงบางส่วนในเอกสารที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที เช่น สถิติค่ากล่าวหรือคำพูดสำคัญ ผลการศึกษา ผลวิจัย ฯลฯ ผู้แสวงหาสารสนเทศจำเป็นต้องระบุเอกสารที่มีสารสนเทศที่ต้องการเสียก่อน จึงจะสามารถดึงสารสนเทศออกมาได้

7) การตรวจสอบ (verify) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของสารสนเทศที่ได้รับ เช่น อาจตรวจซ้ำจากเอกสารหรือฐานข้อมูลอื่นว่าสารสนเทศตรงกันหรือไม่ เป็นต้น

8) การจบ (Ending) เป็นการแสวงหาสารสนเทศขั้นสุดท้ายเพื่อเก็บรวบรวมสารสนเทศที่แสวงหาได้ทั้งหมดเข้าด้วยกันและให้เกิดความแน่ใจว่าได้สารสนเทศในระดับที่ต้องการแล้ว

การใช้สารสนเทศ

การใช้สารสนเทศ หมายถึง การนำสารสนเทศที่ค้นหาได้มาคัดเลือก เรียบเรียง หรือกระทำด้วยวิธีใด เพื่อให้สามารถนำสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการตัดสินใจ ในปัจจุบันได้แพร่กระจายอย่างกว้างขวางโดยไม่จำกัดจำนวนผู้ใช้ ระยะทาง สถานที่และเวลาในการเข้าถึง ทำให้ผู้ใช้ได้สารสนเทศที่ทันสมัย ครบถ้วน ทันเวลา การใช้สารสนเทศเป็นกิจกรรมขั้นสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสารสนเทศ โดยบุคคลจะนำสารสนเทศที่ได้ไปลดความสงสัยอยากรู้ แก้ปัญหา หรือใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจดำเนินงาน ดังนั้น การนำสารสนเทศไปใช้ประโยชน์จึงมีหลายระดับ ตั้งแต่การเกิดขึ้นทันทีทันใด หลังจากได้รับสารสนเทศนั้น ไปจนถึงการใช้ในอนาคต

การใช้สารสนเทศ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่บุคคลมีความต้องการและแสวงหาสารสนเทศมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งได้แบ่งการใช้สารสนเทศตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2530)

การใช้เพื่อสนองต่อความต้องการส่วนบุคคล เช่น การแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน เพื่อความอยู่รอดในภาวะวิกฤติ เพื่อรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อความบันเทิง และนันทนาการ เป็นต้น

การใช้เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดชีวิตนับตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนบุคคลผู้สนใจศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การใช้เพื่อประกอบอาชีพ เช่น ในการปฏิบัติงานซึ่งลักษณะอาชีพ จะเป็นตัวกำหนดการใช้สารสนเทศ หรือใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กร เพื่อสร้างผลผลิตและบริการ เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มหรือองค์กร

การใช้เพื่อการพัฒนาสังคม ได้แก่ การใช้สารสนเทศเพื่ออธิบายข้อมูลของประเทศ เช่น สำมะโนประชากร สถิติต่าง ๆ หรือใช้เพื่อการดำเนินงานของรัฐ

การใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นในระดับที่สูงขึ้น เช่น ใช้เพื่อการถ่ายทอดสารสนเทศไปยังผู้อื่น ใช้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แลกเปลี่ยนทางวิชาชีพอื่น ๆ การค้าพาณิชย์ เป็นต้น

เห็นได้ว่าการใช้สารสนเทศเป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อนำสารสนเทศที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ การใช้สารสนเทศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้ใช้เกิดความต้องการแล้วจึงแสวงหาสารสนเทศที่ต้องการ และได้รับสารสนเทศแล้ว การใช้สารสนเทศอาจทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจขึ้นอยู่กับตัวผู้ใช้ว่าจะตัดสินคุณค่าและประเมินสารสนเทศไปในทางใด หากผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากการใช้สารสนเทศ จะทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการสารสนเทศนั้นมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการใช้สารสนเทศจึงมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศและวิธีการเข้าถึงสารสนเทศ (ลักษณะี พูลทรัพย์, 2555)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศในการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมาย ในรายวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศในการค้นคว้าในชีวิตประจำวันของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศที่นักศึกษา มีพฤติกรรมสารสนเทศอย่างไรในการให้ทำงานในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย เช่น รายงาน โครงการ และงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาเรียนนั้น ๆ เป็นต้น รวมทั้งพฤติกรรมสารสนเทศในชีวิตประจำวัน ว่านักศึกษาที่มีวิธีการ การศึกษาค้นคว้า ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การใช้แหล่งสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ การประเมินสารสนเทศ การใช้สารสนเทศรวมถึงปัญหาในการใช้สารสนเทศ โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คณะวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษา มีทั้งสิ้น 5 คณะ ได้แก่
 - 1) คณะครุศาสตร์
 - 2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - 3) คณะวิทยาการจัดการ
 - 4) คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
 - 5) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. ตัวแปรตาม ประกอบด้วย พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาซึ่งประกอบด้วย
 - 1) พฤติกรรมการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่าง ๆ
 - 2) พฤติกรรมการค้นคว้าในชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ ชั้นปีที่ 2-4 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5,207 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejci & Mogan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเท่ากับ 375 คน และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยสุ่มตามคณะและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้รับแบบสอบถามกลับมา 364 คิดเป็นร้อยละ 97

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในโครงการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยในเอเชีย (Asian Survey of Information Literacy Behaviors of College Students) โดย Professor Forest Woody Horton, Jr. ซึ่งมีการพัฒนาเป็นภาษาไทย (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2554) และผู้วิจัยได้ปรับเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อให้เข้ากับบริบทของการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย โดย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

- 1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียน คณะที่สังกัด และประสบการณ์ในการเรียนวิชาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
- 2) พฤติกรรมสารสนเทศ การค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชา ต่างๆ ของนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบระดับความคิดเห็น (Rating Scale) 5 ระดับ และ

3) พฤติกรรมสารสนเทศ การค้นคว้าในชีวิตประจำวันของนักศึกษาลักษณะคำถามเป็นแบบระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (Rating Scale)

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม ไปยังคณะต่าง ๆ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือนสิงหาคม – กันยายน 2558 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences) หรือ SPSS++ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้สถิติบรรยายได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง (ร้อยละ 68.7) มีอายุระหว่าง 18 - 20 ปี (ร้อยละ 68.7) ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 54.4) กำลังศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 45.1) และมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.51 - 3.00 (ร้อยละ 41.5)

2. พฤติกรรมสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์

2.1 ลักษณะงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายงาน ให้นำเสนอผลงานในชั้นเรียนประกอบรายงานมากที่สุด (ร้อยละ 16.3) รองลงมาคือ รายงานเสนอหัวข้อ / คำโครงการศึกษาที่ต้องการทำ (ร้อยละ 14.4) และ ให้นำเสนอผลงานด้วยวาจา (ร้อยละ 14.2) นำเสนอผลงานในรูปแบบมีเดียที่ต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้า (ร้อยละ 12.2) และนักศึกษาได้รับมอบหมายงานที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำรายงานที่ต้องศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรายวิชาที่เรียนน้อยที่สุด (ร้อยละ 5.1) เมื่อจำแนกตามคณะวิชาที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาทุกคณะได้รับมอบหมายงานในชั้นเรียนประกอบรายงานมากที่สุด

2.2 การใช้แหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา พบว่า แหล่งทรัพยากรที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เกือบทุกครั้ง คือ โปรแกรมการค้นหา (เช่น Google, Yahoo, Ask.com) (ร้อยละ 41.5) รองลงมาคือ เอกสารประกอบการสอนรายวิชานั้น ๆ (ร้อยละ 27.2) และ เพื่อนที่เรียนด้วยกัน (ร้อยละ 23.6)

2.3 การประเมินสารสนเทศ จำแนกเป็น

1) การประเมินสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่นักศึกษาค้นได้ใน

ห้องสมุด พบว่า มีเพียงบางรายการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินสารสนเทศที่ค้นหาได้ในระดับ เกือบทุกครั้ง บ่อยครั้งและบางครั้ง และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า เรื่องที่นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงเกือบทุกครั้ง คือ แหล่งข้อมูลนั้นมีบริหรณานุกรม หรือ รายการอ้างอิง (ร้อยละ 17.9) ผู้เขียนมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล (ร้อยละ 17.3) ส่วนเรื่องที่นักศึกษาส่วนใหญ่

2) การประเมินสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ สิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ พบว่า มีเพียงบางรายการที่นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงในการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ ที่อยู่ในระดับ เกือบทุกครั้ง บ่อยครั้ง และบางครั้ง เมื่อพิจารณาความถี่ของสิ่งที่คำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ พบว่า สิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงเกือบทุกครั้ง คือ ความทันสมัยของเว็บไซต์ (ร้อยละ 21.4) รองลงมาคือ เนื้อหาของเว็บไซต์มีหลากหลายมุมมอง (ร้อยละ 18.4) และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ (ร้อยละ 16.8) สำหรับสิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงบ่อยครั้ง คือ ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ (ร้อยละ 48.9) เนื้อหาของเว็บไซต์มีหลากหลายมุมมอง (ร้อยละ 43.1) และ มีแผนผังคำอธิบายและมีข้อมูลสำคัญประกอบ (ร้อยละ 38.7) สำหรับสิ่งที่นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงบางครั้ง คือ บรรณารักษ์แนะนำการใช้เว็บไซต์ (ร้อยละ 41.2) นักศึกษาเคยได้ทราบชื่อเว็บไซต์มาก่อน และ (ร้อยละ 38.2) มีแผนผังคำอธิบายและมีข้อมูลสำคัญประกอบ (ร้อยละ 35.7)

3) การขอให้บุคคลช่วยประเมินความน่าเชื่อถือแหล่งสารสนเทศ พบว่า ผู้ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ขอให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันช่วยประเมินแหล่งสารสนเทศบ่อยครั้ง (ร้อยละ 42.0) รองลงมาคือ ผู้ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ขอให้ช่วยประเมินแหล่งสารสนเทศบางครั้ง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางช่วยประเมิน (ร้อยละ 41.2) บรรณารักษ์ (ร้อยละ 39.6) และบุคคลอื่น (ร้อยละ 38.7) และ ผู้ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ขอให้ช่วยประเมินแหล่งสารสนเทศบ่อยครั้ง คือ อาจารย์ผู้สอน (ร้อยละ 36.0)

2.4 วิธีการในการค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาหรืองานที่ได้รับมอบหมายของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามักจะเพิ่มมุมมองของตัวเองในงานค้นคว้า เพื่ออาจารย์จะได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาว่าคิดอย่างไร (ร้อยละ 41.8) รองลงมาคือ นักศึกษามักจะใช้ข้อมูลเดิม ๆ สำหรับการทำงานหลาย ๆ ชิ้น (ร้อยละ 41.5) และ หากนักศึกษาได้รับมอบหมายให้เขียนรายงาน นักศึกษาจะลงมือเขียนทันทีโดยไม่มีการวางแผนก่อนว่าจะเขียนอะไรบ้าง (ร้อยละ 40.4)

2.5 ปัญหาในกระบวนการสืบค้นในการทำรายงานของนักศึกษา พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหาที่สุดคือ การเริ่มต้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ร้อยละ 59.3) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาของหัวข้อรายงานให้แคบลง (ร้อยละ 58.2) ความยากในการกำหนดหัวข้อรายงานและการกำหนดว่าสารสนเทศที่ใช้ทำรายงานมีความเพียงพอหรือไม่ (ร้อยละ 54.1) การประเมินคุณภาพของรายงานที่เสร็จแล้วว่าดีเพียงใด (ร้อยละ 53.8) และ การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งสารสนเทศ (ร้อยละ 53.3)

2.6 ระดับพฤติกรรมสารสนเทศในการค้นคว้าเพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายในการเรียนวิชาต่างๆ เมื่อจำแนกตามคณะวิชาของนักศึกษา พบว่า

1) นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ระดับของพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษายู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยนักศึกษามีปัญหาในการกระบวนการสืบค้นในการทำรายงานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.63) รองลงมาคือ สิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 3.60) และ การขอให้บุคคลช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.15) ในระดับน้อยที่สุด

2) นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน นักศึกษามีพฤติกรรมด้านปัญหาในการกระบวนการสืบค้นในการทำรายงานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.74) รองลงมาคือ สิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 3.59) และ บุคคลที่ช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.25) ในระดับน้อยที่สุด

3) นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ระดับของพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาด้านการประเมินสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่นักศึกษาค้นได้ในห้องสมุดมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.19) รองลงมาคือ บุคคลที่ช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.00) ส่วนด้านสิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านวิธีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาหรืองานที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย 2.80) น้อยที่สุด

4) นักศึกษาคณะคณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมด้านปัญหาในการกระบวนการสืบค้นในการทำรายงานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.88) รองลงมาคือ บุคคลที่ช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.00) ส่วนด้านสิ่งที่นักศึกษาค้น

คำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 2.80) ด้านวิธีการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาหรืองานที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย 2.80) น้อยที่สุด

5) นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมด้านปัญหาในการกระบวนการสืบค้นในการทำรายงานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองลงมาคือ ส่วนด้านสิ่ง ที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และ พฤติกรรมด้านการขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.19) น้อยที่สุด

3. พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาค้นคว้าในชีวิตประจำวัน

3.1 หัวข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นคว้ามากที่สุด คือ ข่าว / เหตุการณ์ ปัจจุบัน (ร้อยละ 14.7) เรื่องที่เกี่ยวกับงานที่ต้องทำ (ร้อยละ 12.5) ชื่อของ (เช่น สินค้า หรือบริการ) (ร้อยละ 11.0) ส่วนหัวข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นคว้าน้อยที่สุด คือ ผู้เชี่ยวชาญ ในวิชาชีพ (เช่น แพทย์) (ร้อยละ 4.7) เมื่อจำแนกตามคณะวิชาของนักศึกษา พบว่า หัวข้อที่นักศึกษาทุกคณะค้นคว้าในชีวิตประจำวันในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา คือ นักศึกษาค้นคว้ามากที่สุด คือ ข่าว / เหตุการณ์ปัจจุบัน รองลงมาคือ เรื่องที่เกี่ยวกับงานที่ต้องทำ และ หัวข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นคว้าน้อยที่สุด คือ ผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ (เช่น แพทย์)

3.2 การใช้แหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา แสดงแหล่ง ทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เกือบทุกครั้ง คือ โปรแกรมค้นหา (เช่น Google, Yahoo, Ask.com) (ร้อยละ 48.7) แหล่งทรัพยากรที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บ่อยครั้ง คือ วิกิพีเดีย (Wikipedia) บ่อยครั้ง (ร้อยละ 46.2) อาจารย์ผู้สอนและเพื่อนที่เรียนด้วยกัน (ร้อยละ 41.8) เพื่อนและ ครอบครัว (ร้อยละ 40.7) และ เครือข่ายทางสังคม (ร้อยละ 38.5)

3.3 การประเมินสารสนเทศ จำแนกเป็น

1) สิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันของนักศึกษา พบว่า ประเด็นที่ นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงบ่อยครั้ง คือ ผู้จัดทำ/หน่วยงานที่จัดทำเว็บไซต์มีความ น่าเชื่อถือ (ร้อยละ 48.4) ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ (ร้อยละ 47.5) เนื้อหาบนเว็บไซต์ บรรณานุกรม/รายการอ้างอิงประกอบ (ร้อยละ 47.0) เนื้อหาบนเว็บไซต์ระบุผู้เขียนอย่าง ชัดเจนและมีแผนผังคำอธิบายและมีข้อมูลสำคัญประกอบ (ร้อยละ 44.8) และ เว็บไซต์มี ลิงค์ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ (ร้อยละ 42.6) ตามลำดับ

2) การขอให้บุคคลช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ขอให้อาจารย์ผู้สอนช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่นักศึกษาสืบค้นสำหรับชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 44.0) รองลงมาคือ เพื่อนที่เรียนด้วยกัน (ร้อยละ 43.7) และ เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ และครอบครัว (ร้อยละ 36.8) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ขอให้บรรณารักษ์ ช่วยประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 34.9)

3.4 ปัญหาในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน พบว่า ความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน พบว่าประเด็นที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก คือ ความยากที่รู้ว่าข้อมูลที่ต้องการหา มีในเว็บไซต์แน่ ๆ แต่หาข้อมูลไม่พบ (ร้อยละ 53.3) การเริ่มต้นค้นคว้าเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 52.7) สารสนเทศที่สืบค้นได้ ไม่ตรงกับหัวข้อ ไม่ตรงกับความต้องการ (ร้อยละ 51.9) การค้นหาบทความที่ต้องการในฐานข้อมูลวิจัยในเว็บไซต์ของห้องสมุด เช่น ACM, EBSCO, ProQuest, Thailis เป็นต้น (ร้อยละ 51.1) และ การระบุความต้องการว่าต้องการค้นคว้าอะไรเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 50.8)

3.5 ระดับพฤติกรรมการสารสนเทศนักศึกษาการค้นคว้าในชีวิตประจำวันพบว่า ระดับของพฤติกรรมการสารสนเทศในชีวิตประจำวันของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ระดับของพฤติกรรมการสารสนเทศของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ดังนี้ ความคิดเห็นที่มีต่อความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.66) สิ่งที่นักศึกษาคำนึงถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.63) การใช้แหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.44) บุคคลที่ช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.24) ปัญหาในการกระบวนกรสืบค้นในการทำรายงาน (ค่าเฉลี่ย 3.18) ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามคณะวิชาที่นักศึกษากำลังศึกษา ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาในทุกคณะวิชา มีระดับของพฤติกรรมการสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ที่พฤติกรรมการสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายคณะ พบว่าผลการวิจัยดังนี้

1) นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ระดับของพฤติกรรมสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านสิ่งที้นักศึกษาคำนึ่งถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.57) รองลงมาคือ ความคิดเห็นที่มีต่อความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.55) และการขอให้บุคคลช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.10) ในระดับน้อยที่สุด

2) นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับของพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษายู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านความคิดเห็นที่มีต่อความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.83) มากที่สุด รองลงมาคือ สิ่งที้นักศึกษาคำนึ่งถึงจากการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.76) และ การขอให้บุคคลช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.22) ในระดับน้อยที่สุด

3) นักศึกษาคณะวิทยาการ ระดับของพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษายู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านความคิดเห็นที่มีต่อความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและการขอให้บุคคลช่วยประเมินแหล่งข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 2.96) และ ด้านการใช้แหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 2.72) ในระดับน้อยที่สุด

4) นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม พบว่า ด้านความคิดเห็นที่มีต่อความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.84) รองลงมาคือ ด้านการใช้แหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.76) และการขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน (ค่าเฉลี่ย 3.36) ระดับน้อยที่สุด

5) นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พบว่า ด้านความคิดเห็นที่มีต่อความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.75) รองลงมาคือ ด้านการใช้แหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.74) และการขอให้บุคคลอื่นช่วยประเมิน (ค่าเฉลี่ย 3.31) ระดับน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาในการค้นคว้าเพื่อการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รายวิชาต่าง ๆ

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาในการค้นคว้าเพื่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาต่าง ๆ นั้น พบว่า งานที่นักศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายคือ การนำเสนอผลงานในชั้นเรียนประกอบด้วยรายงานและ รายงานเสนอหัวข้อ /เค้าโครงการศึกษาที่ต้องการทำ (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2554) ด้านการใช้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ที่นักศึกษาค้นคว้าใช้ คือ โปรแกรมค้นหา ด้านการค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลใน เว็บไซต์ นักศึกษาค้นคว้าจนถึงความทันสมัยของเว็บไซต์เป็นหลักและเนื้อหาเว็บมีหลากหลายมุมมอง (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2554) (ชลภัสส์ วงศ์ประเสริฐ, 2555) (ธนะพันธุ์ การคนชื่อ, 2556) (มลิวลัย ประดิษฐ์ธีระ, 2556) (อนันศักดิ์ พวงอก, 2557) ที่แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มักเลือกใช้สารสนเทศที่สืบค้นได้จากอินเทอร์เน็ตมากกว่าในห้องสมุด และการนำเสนอเนื้อหาบนเว็บไซต์มีหลายหลายมุมมอง บทความบนเว็บไซต์มีการระบุผู้เขียนอย่างชัดเจน บทความบนเว็บไซต์มีบรรณานุกรมประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากสารสนเทศอินเทอร์เน็ตมีความทันสมัย สืบค้นได้สะดวกและรวดเร็ว และสามารถคัดสรรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการได้ดีด้วยการใช้เทคนิคการสืบค้นที่เหมาะสม ประกอบกับในปัจจุบันอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ต่างเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้การสืบค้นสารสนเทศ ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่

ด้านวิธีการในการค้นหาข้อมูล พบว่า บางครั้งนักศึกษาค้นคว้าจะเพิ่มมุมมองของตัวเองในงานค้นคว้า เพื่ออาจารย์จะได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาค้นคว้าว่าคิดอย่างไร และ การค้นหาข้อมูล บ่อยครั้งที่นักศึกษาค้นคว้าหยุดค้นเมื่อมีรายการอ้างอิงครบตามจำนวนที่อาจารย์สั่งและ นักศึกษาได้วางโครงร่างรายงานก่อนการเขียนรายงาน (ชลภัสส์ วงศ์ประเสริฐ, 2555) นักศึกษามีการวางแผนไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานหลังจากที่ได้รับมอบหมาย มีการกำหนดปัญหาหรือหัวข้อที่สนใจไว้ล่วงหน้า มีการวางโครงเรื่องการเขียนรายงานก่อน

ด้านการขอให้บุคคลช่วยประเมินความน่าเชื่อถือแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ขอให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันช่วยประเมินแหล่งสารสนเทศบ่อยครั้ง ผลการวิจัยจะเน้นให้เห็นว่าผู้ใช้สารสนเทศจะเลือกแหล่งสารสนเทศที่สะดวกในการเข้าถึงและใช้งานง่าย (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548) (จิรวรรณ ศรีวงษ์, 2554) นักศึกษาจึงใช้วิธีสอบถามจากเพื่อนที่เรียนด้วยกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพื่อนเป็นแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัวและสะดวกมากที่สุด

ด้านปัญหาในกระบวนการสืบค้นในการทำรายงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหามากที่สุด ด้านการเริ่มต้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของหัวข้อรายงาน ซึ่งทั้งสองประเด็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuhlthau (1999) พบว่า ผู้ใช้มักจะมีปัญหาในขั้นตอนแรกของการแสวงหาสารสนเทศตั้งแต่ตอนเริ่มต้นจะเกิดความสับสน ลังเล และไม่แน่ใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการในครั้งแรก เนื่องจากนักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชานั้น ๆ ดังนั้นการเลือกประเด็นจึงเป็นเรื่องยาก

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาในการค้นคว้าในชีวิตประจำวัน

พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาในการค้นคว้าในชีวิตประจำวัน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มักค้นหาสารสนเทศที่เกี่ยวกับข่าว / เหตุการณ์ปัจจุบัน รองลงมาคือเรื่องที่เกี่ยวข้องงานที่ต้องทำ ชื่อของ (เช่น สินค้า หรือบริการ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา (2554) มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ (2556) ซึ่งพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ สืบค้นสารสนเทศด้านข่าวสารและเพื่อเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมถึงสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมการใช้สารสนเทศของวิลสัน (1999) ซึ่งอธิบายว่า พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความต้องการสารสนเทศ โดยอาจจะเป็นการศึกษาหาความรู้ในเรื่องใหม่ หรือ เรื่องที่ตอบสนองความต้องการในด้านการเรียน หรือ การงาน โดยการเริ่มต้นแสวงหาสารสนเทศมักจะเริ่มต้นจาก การใช้โปรแกรมค้นหาในชีวิตประจำวันก่อน ด้านแหล่งทรัพยากรในการศึกษาค้นคว้าเพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันที่นักศึกษาส่วนใหญ่ ใช้เกือบทุกครั้ง คือ โปรแกรมค้นหา ซึ่งสอดคล้องกับงานของ อารีย์ ชื่นวัฒนา (2554) และ มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ (2556) พบว่า นักศึกษาค้นหาข่าว/เหตุการณ์ปัจจุบันมากที่สุด โดยค้นหาจากโปรแกรมค้นหา (เช่น Google) และเมื่อค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ หรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน นักศึกษาส่วนใหญ่คำนึงถึงบ่อยครั้ง คือ ผู้จัดทำ/หน่วยงานที่จัดทำเว็บไซต์มีความน่าเชื่อถือสำหรับความยากในการสืบค้นสารสนเทศที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน พบว่าประเด็นที่นักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นด้วยในระดับมาก คือ ความยากที่รู้ว่าข้อมูลที่ต้องการหาในเว็บไซด์แน่ ๆ แต่หาข้อมูลไม่พบ ซึ่งผลการวิจัยแตกต่างจากผลการวิจัยของ เฮดและไอนเซนเบิร์ก (Head; & Einsberg. 2011 : Online) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุความยากในกระบวนการค้นคว้าเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน คือ ยากที่จะกลั่นกรองเฉพาะสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง และไม่สามารถหาคำตอบจากสารสนเทศออนไลน์ได้

ข้อเสนอแนะอันเกิดจากการวิจัย

1. การออกแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ รวมถึงวิชาที่เกี่ยวข้อง ควรมีการบูรณาการการรู้สารสนเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะสารสนเทศซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งการเรียนในชั้นเรียนและในชีวิตประจำวัน เนื่องจากนักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพสารสนเทศ การกำหนดขอบเขตความความต้องการสารสนเทศ

2. สำนักวิทยบริการ ควรส่งเสริมการให้บริการสารสนเทศของห้องสมุดผ่านระบบออนไลน์และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงการสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษา สืบเนื่องจาก ผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาเลือกใช้แหล่งข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการอยู่บนระบบอินเทอร์เน็ตมากกว่าการใช้ทรัพยากรสิ่งพิมพ์ในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรทำวิจัยการบูรณาการทักษะการรู้สารสนเทศกับการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มทักษะการรู้สารสนเทศนอกเหนือจากรายวิชาที่ศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม และเพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ใช้สารสนเทศเพิ่มขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการสืบค้นสารสนเทศดิจิทัลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อให้บริการสารสนเทศสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคปัจจุบัน รวมถึงเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัยของนักศึกษา อาจารย์และนักวิจัยของมหาวิทยาลัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จنگล พุทธิชัยกุล. (2555). พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของนิสิต ระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. <http://anchan.lib.ku.ac.th/kukr/bitstream/003/25052/1/Cover.pdf>. (2 เมษายน 2558).

- จันทิมา เขียวแก้ว. (2554). “การรู้สารสนเทศ” ใน เอกสารประกอบการสอน การจัดการสารสนเทศเพื่องานนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- จินตารัตน์ เบอร์พันธุ์และคณะ. (2555). การรู้สารนิเทศของนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วารสารบรรณารักษศาสตร์ 32, หน้า 26-35.
- จิรวรรณ ศรีวงษ์. (2559). พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วารสารวิจัย TLA Research Journal. 9(1) มกราคม – มิถุนายน, หน้า 79-92.
- ชลภัสส์ วงษ์ประเสริฐม, สมาน ลอยฟ้า และ เพ็ญพันธ์ เพชรศร. (2556). พฤติกรรมสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์. 30(3) กันยายน-ธันวาคม, หน้า 158-196.
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). การจัดการบริการสารสนเทศ. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- _____. (2537). บริการสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชุตินา สัจจามันท์. (2556). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลการรู้สารสนเทศสำหรับครูบรรณารักษ์. วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. 6(2), หน้า 1 -12.
- ชูชีพ มากมาก. (2553). การรู้สารสนเทศทางธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ญาณภา อินทรพรหม. (2551). พฤติกรรมการใช้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงใจ วงษ์เศษ. (2556). พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีซัน มหาวิทยาลัยนานาชาติเอเชียแปซิฟิก. วารสารสุทธิปริทัศน์. 27 เมษายน-มิถุนายน, หน้า 95-111.
- เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง. (2549). การประเมินการรู้สารสนเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนิสิตสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- บุญยืน จันทร์สว่าง. (2548). **สารสนเทศและการรู้สารสนเทศ. ใน ทักษะการรู้สารสนเทศ.**
กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปัทมา เนตยวิจิตร, กุลธิดา ท้วมสุข และ กันยารัตน์ เควียเช่น. (2558). **พฤติกรรม
สารสนเทศและการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการ.** อินฟอร์เมชั่น,
22(2) กรกฎาคม – ธันวาคม, หน้า 50-60.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2530). **การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.**
กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวา พันธุ์เมฆา และคณะ. (2558). **กระบวนการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาระดับ
ศึกษาศาสตร์สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.** [http://
www.stou.ac.th/schools/sla/master/room/upload/mis/Sailom 2548.
doc](http://www.stou.ac.th/schools/sla/master/room/upload/mis/Sailom%202548.doc) (1 สิงหาคม 2558).
- มุจรินทร์ ผลกล้า. (2550). **การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.**
- ลักขมี พูลทรัพย์. (2555). **การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพฤติกรรมสารสนเทศ
ระหว่าง พ.ศ. 2513-2553. ปริญญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สมาน ลอยฟ้า และคนอื่นๆ. (2555). **พฤติกรรมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สารนิเทศศาสตร์ มข., 30(3) กันยายน-
ธันวาคม, หน้า 51-69.**
- สุกานดา เจริญวันชัยกุล. (2554). **พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการทำโครงการ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล-กรุงเทพ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- สุพิศ ศิริรัตน์ และคณะ. (2555). **การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. 5
มกราคม – มิถุนายน, หน้า 27-38.**

- สุภาวดี ศรีสุดตา. (2549). การรู้สารสนเทศของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 120 หน้า.
- อมรวชิษฐ์ นาคทรพรพ. (2540). วิธีคุณภาพ : กรณีศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาสังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย. งานวิจัยโดยทุนสนับสนุนของ ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- อารีย์ ชื่นวัฒนา และคณะ. (2555). รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมความรู้สารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 162 หน้า.
- Ellis, D. (1989). A behavioral approach to information retrieval design. *Journal of Documentation*. 45(3), page 171-122.
- Ellis, D.& Hagan, M. (1997). Modeling the information seeking patterns of engineering research scientists in an industrial environment. *Journal of Documentation*. 53(4), page 385.
- Khulthau, Carol C. (1999). Inside the search process: Information seeking from the user's perspective. *Journal of the American Society for Information Science*. 42(5) June, Page 361–371.
- Wilson, T.D. (1997). Information behaviour: an interdisciplinary perspective. *Information Processing and Management*. 33(4), page 551-572.
- _____. (1994). Information needs and uses: fifty years of progress? In B.C. Vickery, (Ed.). *Fifty years of information progress*. *Journal of Documentation Review*. page 15-51.
- Wilson, T.D. and C. Walsh. (1996). *Information behaviour: an interdisciplinary perspective*. Sheffield: University of Sheffield, Department of Information Studies.
- Westbrook, L. (1993). User needs: a synthesis and analysis of current theories for the practitioner. *RQ* 32, page 541-549.